

تذکره
در وصف قرآن

به قلم مجتهد مسیحا ابن
معروف به «بانوی اشعری»

انتشارات فراموشی

عنوان: مخزن العرفان در تفسیر قرآن (جلد سیزدهم)

مؤلف: مرحومه بانو ایرانی مجتهدہ امین (ره)

ویراستار: پریسا معماریان

طراح روی جلد: محمد صالح درویش

سال: نو، انتشار: اول زمستان ۱۳۹۶

شماره: ۲۵۰۰

چاپ: عتروت

صحافی: ج. م.

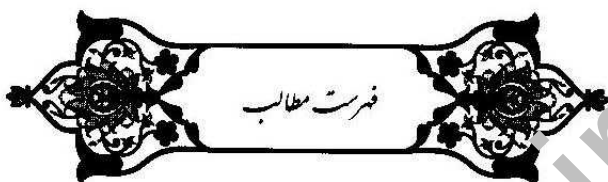
قیمت دوره: ۴۰۰ هزار تومان

شابک جلد سیزدهم: ۴-۷۲-۸۷۶۴-۷۸

شابک دوره: ۵-۷۵-۸۷۶۴-۶۰۰-۹۷۸

نشانی: تهران، سعادت آباد، میدان کتاب، خیابان کوهستان، نیش کوچه میناق، جنب پل. م، واحد ۲

تلفن: ۰۲۱۲۲۰۶۵۳۳۷ - ۰۹۱۲۳۸۴۳۴۱۹

تفسیر سورة مبارکه الرحمن / ۱۷

سورة الرحمن، آیات ۱-۳۰	۱۷
توضیح آیات	۱۹
توضیح آیات در شمول رحمت رحمانی	۱۹
گفتار مفسرین که مقصود از انسان در این آیه کس است	۲۱
بیان چهارمین از مشمولین رحمت رحمانی	۲۳
سراین که در این آیات سه مرتبه لفظ میزان آمده	۲۶
هفتمین از تظاهرات فیض رحمانی زمین است	۲۷
تکرار ﴿فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ﴾ برای مبالغه و فوائد دیگر است	۲۹
علت مادی بشر، نطفه و ماده جن به القای بشر است	۳۲
﴿مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ﴾ علی و فاطمه، ﴿يَبْيَنُّهُمَا بِرَزْخٍ﴾ رسول الله، ﴿اللُّؤْلُؤُا وَالْمُجَانِّ﴾	
حسن و حسین علیهما السلام	۳۴
توجیهات مفسرین راجع به قوله تعالی ﴿كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ﴾	۳۶
وجه باقی فیض منبسط الهی و فانی حقیقت ممکنات است	۳۷
جمع بین قوله تعالی ﴿وَكُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ و حدیث «جف القلم بما هو کائن»	۴۰
آیه ﴿وَكُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ و حدیث «انی تارک فیکم الثقلین»	۴۴
خطاب به جن و انس است که اگر توانید در آسمان و زمین نفوذ نمائید	۴۳

۴۵۰	وقتی که جنیان به آسمان عروج می نمایند به تیره های شهاب رانده می شوند.
۴۸	سوره الرحمن، آیات ۳۷ - ۷۸
۴۹	توضیح آیات
۵۲	عقبات قیامت بسیار است و بیان آیه ﴿فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأُقْدَامِ﴾
۵۴۰	کسی که هیبت و عظمت الهی بروی غالب گردید، وی را دو بهشت است.
۵۶۰	دو بهشت موعود برای کسی است که دارای دو صفت باشد خوف و بندگی
۵۸	آستر فرش بهشتیان از استبرق تهیه شده است.
۶۰۰	﴿قَاصِرَاتُ الْكَرْبِ﴾ صفت حوریان بهشتی است و مخصوص به مؤمنین است
۶۲	قاری قرآن باستی در آیات تفکر و تدبر نماید.
	حدیثی از حضرت رسول ﷺ که بهشت مقربین از زرو بهشت اصحاب یمین از
۶۴	نقره است.
۶۴	سخنان مفسرین در توجیه آن: و به است:
۶۶	اوصاف حوریان بهشتی و ﴿خَيْرَاتُ جَنَّاتِ﴾

تفسیر سوره مبارکه الفقهه ۷۲

۷۳	سوره واقعه، آیات ۱ - ۴۰
۷۵	توضیح آیات
۷۵	سخنان مفسرین در شرح آیه ﴿إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ﴾:
۷۷	بیان آن که تمام ازمنه نسبت به علم حضوری حق تعالی آتی می نماید.
۷۹	بیان کاشف الغطاء که آخرت فعلاً با دنیا موجود است.
۸۲	وقتی عالم مندرک گردید، مردم سه صنف می گردند.
۸۴	سخنان مفسرین در این که سابقین کیانند.
۸۶	اوصاف مقربین و گفتار عرفا در مراتب قرب
۸۸	اوصاف مقربین و حدیثی از حضرت رسول ﷺ
۹۰	سؤال که آیه خلاف قاعده آمده و پاسخ آن
۹۲	بیان اوصاف بهشت جسمانی مقربین

۹۳	حور العین، جزاء اعمال اهل یمین است.
۹۴	توجیه صدرالمتألهین در بیان آیه ﴿جَزَاءُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾
۹۷	سؤال: چه خصوصیتی در سدر و موز است؟ و پاسخ آن
۹۹	از جمع بین آیات، تفاوت اصحاب یمین و مقربین معلوم می‌گردد.
۱۰۱	سخنان مفسرین راجع به این که اولی‌ها و آخری‌ها کیانند.
	کلام حکیم که وراء طور عقل، طور دیگری است و بعضی از مردمان آخرالزمان
۱۰۳	چنین اند.
۱۰۵	سوره‌الواقعه، آیات ۴۱ - ۷۰
۱۰۶	توضیح آیات
۱۰۶	اصحاب شمال، عال، سمرت و مرتکب گناهان کبیره‌اند.
۱۰۸	زقوم و حمیم تشریفات پیش کشی اهل جهنم است.
۱۱۰	رد قول مادیین که اصل مادیات، آب و وانرژی می‌دانند.
۱۱۳	نشأه و عالم دنیا، دلیل بازی است بر علم و قدرت.
۱۱۵	تمام مواد و عناصر به خلایق حق تعالی از عدم به وجود آیند.
۱۱۷	شرافت و امتیاز بشر بر تمام موجودات به قوه ادراک است.
۱۱۸	سوره‌الواقعه، آیات ۷۱ - ۹۶
۱۱۹	توضیح آیات
۱۲۰	سخنان مفسرین در توجیه آیه ﴿فَلَا أُفْسِدُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ﴾
۱۲۲	قرآن به تدریج فرود آمده و تماس با قرآن نمی‌کنند مگر طاهرین
۱۲۳	حال محتضرو کیفیت قبض ارواح و مراتب آن
۱۲۵	اوصاف و مقام اصحاب یمین که از هر غل و غشی پاک‌اند.
	تفسیر سوره مبارکه الحديد/ ۱۳۱

۱۳۱	سوره حدید، آیات ۱ - ۱۲
۱۳۳	توضیح آیات
۱۳۳	مؤمنین در قیامت صاحب نوزند و تسبیح خدا تنزیه اوست.

- تمام موجودات به زبان حال و قال خدا راستایش می نمایند. ۱۳۵.....
- به وجود امام عصر عجل الله تعالی فرجه عالم دنیا به کمال لایق خود می رسد. ۱۳۶.....
- علت آن که آسمان ها و زمین در مدت شش روز خلق شدند. ۱۳۸.....
- قیام موجودات به خدا شبیه ظل است به ذی ظل خود. ۱۴۱.....
- اعتراض به کفار که ایمان به خدا مطابق فطرت است. ۱۴۴.....
- ترجمه گفتار صدر المتألهین در توضیح آیه. ۱۴۶.....
- قرض نیکو دارای ده خصوصیت است. ۱۴۸.....
- نور مؤمنین در قیامت از طرف راست و روی آنان حرکت می کنند. ۱۵۰.....
- سوره حدید، آیات ۱۲ - ۲۲..... ۱۵۲.....
- توضیح آیات..... ۱۵۴.....
- دنیا و آخرت، دو حالت از دلالت انسانی است. ۱۵۴.....
- غرور و آرزو و آمال، انسان را از عبادت محروم می گرداند. ۱۵۶.....
- در قیامت از کفار و منافقین فدیة قبول نمی شود. ۱۵۸.....
- علم، ادراک حقیقت شیء است، اگر به صور یقین باشد. وگرنه ظن و گمان است. ۱۶۰.....
- در آیه، حیات دنیا را لعب و لهوه شمار آورد. ۱۶۲.....
- بیان آن که عالم دنیا را عالم غرور و فریبنده نامیده. ۱۶۴.....
- عرض بهشتی که برای مؤمنین آماده شده، مثل پهنای آسمان زمین است. ۱۶۵.....
- به دلالت آیات و احادیث مقام انسان کامل بالاتر از ملائکه است. ۱۶۸.....
- سوره حدید، آیات ۲۲ - ۲۹..... ۱۶۹.....
- توضیح آیات..... ۱۷۰.....
- بیان صدر المتألهین در ترتیب قوص صعود و نزول. ۱۷۱.....
- اراده عبد جزء اخیر علت تامه عمل وی است و بیان طبری. ۱۷۲.....
- آیه در مقام مذمت کسانی است که با قدرت بر انفاق بخل می ورزند. ۱۷۵.....
- دو خاصیت در آهن بیان نموده و بیان تعداد بعضی از انبیاء. ۱۷۷.....
- انسان دارای سه قوه است، احساس، تخیل و تعقل. ۱۷۹.....

- بیان منشأ سحر و کرامت و معجزه ۱۸۱
- بیان صدر المتألهین در حکمت ارسال پیامبران ۱۸۲
- حدیث طبرسی از حضرت رسول ﷺ راجع به رهبانیت مسیحیان ۱۸۵
- مؤمن کامل باتقوا، دو قسط از رحمت می برد. ۱۸۷

تفسیر سورة مبارکه مجادله / ۱۹۱

- سورة مجادله، آیات ۱ - ۸ ۱۹۱
- توضیح آیات ۱۹۳
- شکایت نمودن از شوهر و نزول آیه ﴿قَدْ سَمِعَ اللَّهُ﴾ ۱۹۳
- بیان یکی از سه عیبی که راجع بهظهار مقرر گردیده ۱۹۷
- کسی که دارای این دو تقوا گردد، دو قسط از رحمت می برد. ۱۹۸
- شهید به معنی مشاهده بیان آیه ﴿مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ﴾ ۱۹۹
- آیه ﴿هُوَ مَعَهُمْ﴾ اشاره به احاطه و یومیت و نفوذ فیض رحمت اوست. ۲۰۲
- سورة مجادله، آیات ۹ - ۱۷ ۲۰۵
- توضیح آیات ۲۰۶
- نجوا، از شیطان است و مؤمنین مأمورند به خدا بنده بگردند. ۲۰۷
- توکل، اتکا به حق تعالی است. ۲۰۸
- فضیلت جای دادن در مجالس ۲۰۹
- احادیث راجع به فضیلت علم و بیان علم نافع ۲۱۱
- کسی که به نظر مرآتیی موجودات را بنگرد، دو فائده می برد. ۲۱۲
- آیه ﴿أَأَشْفَقْتُمْ﴾ در شأن علی علیه السلام فرود آمد. ۲۱۵
- سورة مجادله، آیات ۱۸ - ۲۲ ۲۱۸
- توضیح آیات ۲۱۸
- حزب خدا، غالب و حزب شیطان، زیان برده اند. ۲۱۹
- مؤمن کامل را به چهار فضیلت اختصاص داده است. ۲۲۱

تفسیر سورة مبارکه حشر/ ۲۲۵

- سورة حشر، آیات ۱ - ۱۰ ۲۲۵
- توضیح آیات ۲۲۷
- حکایت بنی النضیر و کشته شدن کعب به دست محمد مسلمة ۲۲۸
- جماعت بنی النضیر به دست خود خانه های خود را خراب نمودند ۲۳۰
- بیان آن که غنیمت بنی النضیر مخصوص به رسول است ۲۳۲
- آیه امر به مؤمنین است که مطیع امر رسول الله ﷺ باشید ۲۳۴
- آیه در بیان اوصاف حمیده انصار ۲۳۶
- مهمانی کردن حضرت امیر ﷺ درویش را و فرود آیه درباره او ۲۳۷
- سخنان مفسرین در بیان شرح نفس و حدیث از رسول الله ﷺ ۲۴۰
- سورة حشر، آیات ۱۱ - ۲۴ ۲۴۳
- توضیح آیات ۲۴۵
- بیان آن که منافقین دروغ گویند ۲۴۵
- اوصاف منافقین و خوف آنان از مؤمنین ۲۴۷
- سؤالاتی که راجع به حقیقت شیطان و نفوذ او در بشر ۲۴۹
- پاسخ سؤال دوم که شیطان از چه راهی به انسان وارد می شود ؟ ۲۵۱
- خدعه های شیطانی بسیار است، هر کسی را از راهی فریب می دهد ۲۵۲
- شیطان و تابعین وی در جهنم جاویدانند و بیان تقوا ۲۵۵
- تقوا چیست و متصفین به وی کیانند ؟ ۲۵۵
- بیان راغب اصفهانی در معنی نسیان ۲۵۷
- خود شناسی، کلید خدا شناسی است ۲۵۷
- آیه در مقام عظمت قرآن و دو نکته قابل توجه ۲۵۹
- آیات در بیان ۱۷ اسم از اسماء الحسنی الهی است ۲۶۱

تفسیر سورة مبارکه الممتحنة/ ۲۶۷

- سورة ممتحنة، آیات ۱ - ۹ ۲۶۷

توضیح آیات	۲۶۹
نامه فرستادن حاطب بن ابی بلتعہ به اهل مکہ	۲۶۹
آیات در مقام سرزنش حاطب که به اهل مکہ نامه نوشته	۲۷۲
در قیامت علاقه به اولاد و خویشاوندان قطع می گردد	۲۷۳
طلب آموزش نمودن حضرت ابراهیم علیه السلام برای عمویش آزر	۲۷۵
وعده به مؤمنین که خداوند بین شما و کفار دوستی اندازد	۲۷۷
آیه از دوستی نمودن با کفاری که دشمنی می کنند، نهی نموده است	۲۷۹
سوره مائده، آیات ۱۰ - ۱۳	۲۸۱
توضیح آیات	۲۸۲
آیه به چهار حکم اشاره می نماید و بیان آن	۲۸۳
بیان شرائط شش گانه، که در بیعت با زن ها نموده	۲۸۴
شرائط شش گانه بیعت با زن، او اعتراض هند	۲۸۶
سخنان مفسرین در چگونگی بیعت مؤمنان حضرت رسول صلی الله علیه و آله با زن ها	۲۸۸
جمع بین آیات در مورد دوستی کردن و نکردن با کفار	۲۸۸

تفسیر سوره مبارکه صافات ۲۹۳

سوره صاف، آیات ۱ - ۱۴	۲۹۳
توضیح آیات	۲۹۵
آیه به مؤمنین عتاب نموده چرا می گوئید چیزی که نمی کنید	۲۹۵
بنی اسرائیلیان در مقام اذیت حضرت موسی علیه السلام بودند	۲۹۷
آیه دلالت دارد که دین حق سرتاسر عالم را می گیرد	۳۰۱
ایمان به خدا و مجاهده با نفس، آدمی را به مقام عالی می رساند	۳۰۲
آیه امر به مؤمنین است که خدا را یاری کنید مثل حوارین عیسی علیه السلام	۳۰۵

تفسیر سوره مبارکه جمعه ۳۰۹

سوره جمعه، آیات ۱ - ۱۲	۳۰۹
توضیح آیات	۳۱۱

- تمام موجودات، خدا را سجده می‌کنند و او را ستایش می‌نمایند. ۳۱۱.....
- سخنان مفسرین در بیان امین و وجه انصاف پیامبر اکرم ﷺ به اُمّی ۳۱۵.....
- جامع تعلیمات رسول اکرم ﷺ در سه چیز است. ۳۱۶.....
- بیان صدر المتألهین در حکمت نظریه و عملیه ۳۱۸.....
- آیه دلالت دارد که تعلیمات قرآنی تا قیامت باقی است. ۳۲۰.....
- اعتراض به یهودیها که اگر خدا را دوست دارید آرزوی مرگ کنید. ۳۲۳.....
- برای هر شیء مادی چهار علت است و مرگ نیز چنین است. ۳۲۴.....
- آیه اشاره به بساطت مؤمنین و تهدید کافرین نموده است. ۳۲۷.....
- بیان تأسیس جمعه و وجوب نماز ۳۲۸.....
- بیان فضیلت جمعه و کسانی که نماز جمعه بر آنها واجب است. ۳۳۰.....
- بیان صدر المتألهین در مباحث ذکر ۳۳۲.....
- بیان تعیین ذکر و نتایج آن ۳۳۴.....

تفسیر سورة مائده / منافقین / ۳۴۱

- سورة منافقین، آیات ۱ - ۱۱ ۳۴۱.....
- توضیح آیات ۳۴۳.....
- نفاق یعنی چه و منافقین کیانند ۳۴۴.....
- سؤال: چه سخنی متصف به صدق یا کذب می‌گردد و پاسخ آن ۳۴۴.....
- منافقین به ظاهراً اظهار ایمان می‌نمایند و دلشان از ایمان تهی است ۳۴۶.....
- آیه اشاره به این دارد که هر کس از خدا نترسد از همه چیز می‌ترسد. ۳۴۹.....
- در تقدیرات دو حکمت مأخوذ است، یکی نظام عالم و دیگر مصلحت خیر صی ۳۵۰.....
- بیان این که عزت خدا و رسول و مؤمنین هریک پنج است. ۳۵۲.....
- سعادت بشر در تخلیه از ذائل و تخلیه به فضائل تأمین می‌گردد. ۳۵۴.....

تفسیر سورة تغابن / تغابن / ۳۵۹

- سورة تغابن، آیات ۱ - ۱۸ ۳۵۹.....
- توضیح آیات ۳۶۲.....

تمام موجودات هریک به زبان خاصی خدا را ستایش می کنند.....	۳۶۲
انسان، در بهترین صورت و سیرت خلقت گردیده.....	۳۶۴
خدا، عالم است به آن چه ظاهر و آن چه در سینه ها مخفی است.....	۳۶۵
مکافات و مجازات کفار از روی عدل است نه ظلم.....	۳۶۷
قرآن، نور است و از معدن صدق به قلب رسول اکرم ﷺ فرود آمده.....	۳۷۰
یوم الجمع اشاره به جامعیت انسان است در قیامت.....	۳۷۱
سنان مسرین در معنی و توجیه آیه ﴿ذَٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ﴾.....	۳۷۳
کسی که به خدا ایمان آرد، قلب او هدایت یافته.....	۳۷۶
شان نزول آیه ﴿إِنِّ أَنْزَلْنَاهُ وَأَوْحَيْنَاكَ وَأُولَٰئِكَ عَدُوًّا﴾.....	۳۷۸
آیه ﴿إِنَّمَا أَمْرُهُمْ فَوْضَیْنَاهُ وَأُولَٰئِكَ فِئْتَنَةٌ﴾ و مراتب تقوا.....	۳۷۹
سیر سورة مبارکه طلاق/ ۳۸۵	

سورة طلاق، آیات ۱ - ۵.....	۳۸۵
توضیح آیات.....	۳۸۶
در حال حیض، طلاق صحیح نیست و حدیث نبوی.....	۳۸۶
احادیث و آیات راجع به مبعوضیت طلاق.....	۳۸۸
چهارمین حکمی که راجع به طلاق تأسیس نموده.....	۳۹۱
احکام طلاق و بیان جمله ﴿لَکُلِّ شَیْءٍ قَدْرًا﴾.....	۳۹۳
سخنان مفسرین راجع به عدّه زن حامله مأخوذ از تفسیر مجمع البیان.....	۳۹۴
احکام طلاق و مراتب تقوا.....	۳۹۵
سورة طلاق، آیات ۶ - ۱۲.....	۳۹۷
توضیح آیات.....	۳۹۸
طلاق سنت سه قسم است، بائن، رجعی، عدی و احکام آن.....	۳۹۹
تهدید کسانی که حدود الهی را مراعات ننمودند.....	۴۰۱
قرآن، نور است که معرف خود و طریق سعادت است.....	۴۰۳
اعتراض: اقتصار بر هفت آسمان و زمین مخالف هیئت جدید و پاسخ آن.....	۴۰۴

تفسیر سورۃ مبارکہ تحریم / ۴۰۹

- سورۃ تحریم، آیات ۱ - ۸ ۴۰۹
- توضیح آیات ۴۱۱
- حرام کردن پیامبر ﷺ ماریه را بر خود و شأن نزول آیه ۴۱۱
- اعتراض: آیه دلالت دارد که پیامبر اکرم ﷺ گناه نمود و پاسخ آن ۴۱۳
- روایت منهج از ابن عباس و مفارقت نمودن پیامبر اکرم ﷺ از زن های خود ... ۴۱۷
- عتاب به عائشه و حفصه که خدا و جبرئیل و صالح المؤمنین و ملائکه یاوران
رسولاند. ۴۱۹
- سخنان مفسرین راجع به ﴿النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ﴾ ۴۲۱
- سؤال: آیه ﴿وَقُوْدَةُ النَّاسِ وَالْحِجَارَةُ﴾ مخصوص به کفار است و پاسخ آن ... ۴۲۳
- سؤال: حقیقت توبه چیست ؟ - لخصر آن کدام است ؟ ۴۲۵
- توبه نصوح چیست ؟ ۴۲۶
- بیان توبه اهل الله و توبه مؤمنین ۴۲۷
- در قیامت مؤمنین با رسول خدا ﷺ می آید و صاحب نورند. ۴۲۹
- سورۃ تحریم، آیات ۹ - ۱۲ ۴۳۱
- توضیح آیات ۴۳۱
- بیان خیانت نمودن زن نوح نبی و زن لوط نبی ۴۳۳
- بیان فضیلت زن فرعون و مریم صدیقہ ﷺ ۴۳۴
- از روح اعظم به مریم نفخه دمیده شد. ۴۳۵